



# Name ji bo malbatan

Mabest şîdeta di nav malbatê de

**BIG** PRÄVENTION

Diji şîdeta li nav malbatê – alikarî ji bo jin û zarokan

► “Car caran di laşê dîya min de deqên reş hene. Ewê digot, qaçogiravî li erdê ketiye. Lê min êvaran dibihîst, çawa, bavê min li dîya min dixist.”

## Malbatên hêja,

Ev gotinê Jamie ye û ji filma *“tu jî ewî nas dikî?”* hatiye wergirtin. Ew bi xwe zarokek 12 salî ye. Em ji xwe dipirsin, gelo Jamie çawa li ber wê rewşê rawestiya ye? Ji ber çi dîya wê ji bavê wê cihê nabe, ku ew her roj li dê dixe. Gelo ew bûyera Jamie’yê, bi tenê mînakek e?

Mixabîn rewşa Jamie ne mînakek bi serê xwe ye. Lêkolînek ya Wezaretê Malbat, Pîr û Kal û Ciwanan nîşan dide, ku ji çara yek jinek, di jiyana xwe de bi tenê carek be jî, ji aliyê mêrên/hevjîyanê xwe ve bi laşî an jî cinsî rû bi rûyê şidetê bûye. Nîve niv ji wan jinan, bi zarokên xwe ve tevayî dijîn/jiyane.

Ev şidet, di hevjîyanê de % 91 ji aliyê zilaman, hember jinan pêkhatiye. Bi hevokek pisporî, ji wî bûyerê ra, şideta li nav malbatê tê gotin. Şideta li nav malbatê, bi awayên cure cure derdikeve holê û di nav hemû beşên civatê û kulturê de tê dîtin.

### ► Awayên şideta li nav malbatê

#### ■ Şiddeta Laşê

Ji ber encama helwestên cure cure, êş peyda dibin. Wek mînak: Lêdan, xeniqandin, defdana kesekî ji pêlekanaan an jî bi firandina tiştêkî.

#### ■ Şideta Cinsî

Pêwîstiya herketên cinsî, heya destdirêj-kirina tecawûzê.

#### ■ Şideta Psikolojîk

Heqaret kirin, çavtirsandin, bi gotinan binpêkirin, tehdît, zarok ji destgirtin, qedexekirin, seredana xizm an jî nasan, di dema ji hev cûdabûnê de şopajotin, bi gotinek dinê stalking (tim û tim acizkirin, bi tîlefônê kontrolkirin, bi dizî çavderîkirin).

#### ■ Şideta Maddî

Hewcedariya maddî, wek mînak; hevjiyan bi perên xwe ve jiyana jîna xwe birêva dibe û hemû hesaban kontrol dike. Qe-dexekirina kar û xebata jina xwe.

## Zarok, di bin şideta li malbatê de dinalin

► “Ez jî pê dêşiyam, çawa ew li dîya min dixist. Di wî demê de dil û hinavên min hemû dicirifin.”  
(Sabine, 11 Salî)

Zarok jî car caran dibînin, çawa bavê wan tiştên xirab tînin serê dîya wan an jî, di nav malê de qîrandin û lawakirina dê tê bihîstin. Ewana, ji bo dîya xwe berxwe dikevin û hewl didin ku dîya xwe ji ber wan êrîşan biparêzin. Zarok, dikevin nav metirseki mezin, ji bo ewlekarîya xwişk û birayên xwe û yê xwe. Di nav wî malbatê de, zarok ji aliyê laş û psikolojîk de ji rû bi rûyê şidetê dibin.

Zarokên ku rû bi rûyê şîdetê dibin, pîrî caran xwe, wek perpîrsîyarê şîdeta li malbatê dibînin û li cem wan hissîyeta deyndariyê peyda dibe û ezîyetê didin laşên xwe. Bawerîya xwe bi xwe naynin, ku li ser bûyerê ku di malê de diqewime, bipeyîvîn. Ji ber ku dikevin nav metirsîyek, ku navê malbatê wê xirab bê bihîstin an jî ji helwestên wan fedî dikin, an jî nikarin peyvek li ser qewimandinê bibînin. Her weha dikevin nav metirsîyek mezin, ku malbat ji hev belav bibe, ger ew li ser “sirrên malbatî” agahdarî bidin. Hissîyeta bê qewatîyê û mijûlbûna li ser şîdeta li malbatê, dikare bibe sedema helwestên balkêş. Wek mînak: Di dibistanê da qelsbûn, helwesta êrîşkarîyê, depresyonê.

#### ► Dîqqat di nav Perwerdekirinê de Şîdet

Li gor § 1631 BGB, mafên zarokan heye ku bê şîdet bèn perwerdekirinê. Pêkve jîyana şîdeta li nav malbatê, dibe sedema birîndarbûna ruhî.

## Şîdet berdewam dike

Tiştên ku li ber çavên wan zarokan diqewimin, ew fêri wana dibin: Ger di nav malbatê de, li navbera dê û bavên wan şîdet pêk hatibe û hember wê şîdetê jî tedbîr nehatibe standinê, zarok ew wek tiştê ne guhertinê dihesibînin. Ew, şîdetê wek hacêtek bi encam terxan dikin, ku ew li hemberê kesên jar bi dilxwazî çêdibin.

Hin zarok, helwestên êrîşkarîyê nîşan didin û her weha şîdetê bi kartînin, da ku bikaribin ji vê acizîyê (bê hêzîyê) derbikevin. Ev zarokana jî, di dema pêwendîyên xwe yê kamilbûnê de, pîrî caran şîdetê bi kar tînin.

Li cem hîn zarokên din jî, ji ber rewşa malbatê pîrî caran newêrekî û metirsî derdikeve holê. Wê bê deng bimînin û xwe ji paş ve biqşînin. Di pêwendîyên xwe de jî, meyla serî xarkirinê nîşan didin û rê didin, ku li ser wan şîdetê pêk bînin.

Bi wî awayî, şîdeta li navbera dê û bavan, ne tenê bargiraniyê rojane li ser zarokên wan derdixe holê. Ew, tesîrekî giran li ser pêwendîyên wan yê ciwanî an jî yê kamilbûnê dike û di hîn pêwîstîyan de jî nifş bi nifş derbas dibe. Mirov dikare pêşî li xeleqa vê şîdetê bigre.

## BIG, karta sor nîşanê şîdeta di nav malbatê dike

Du cure pêşîlêgirtina şîdeta li nav malbatê heye. Cura yekem, tedbîrgirtin e: Zarok, di zûtîrîn dem de hindibin, bi çî awayî bê şîdet pîrsîgîrêk tê çareserkirinê. Bi wî awayî, rê nadin ku di pêşeroja hevîyana wan de şîdet pêk bê an jî kesek hember wan şîdetê bikar bîne. Cura duwem: Li gor demsalîya zarokan, divê ji wan ra bê îzahkîrin. Ew pê agahdar dibin, ku li kî derê û bi çî awayî, ji bo xwe an jî hember şîdeta li nav malbatê, dikarin alîkarîyê werbigirin.

BIG, di karên xwe yê bi zarokan re, wan herdu cureyan bi kar tîne. Di projeya sinifan de: bi navê “şîdet, karta sor dibîne”, em zarokan di heft beşên bingehîn de agahdar dikin. Em, curet didin wan, ku di perwerdekirina rojane de, ew tiştana bidin ber çavan.

## Heft beşên bingehîn, pêşilêgirtina şîdeta li nav malbatê

### Divê xezev hebe!

Xezev, di pîrî caran de wek tişteki ne baş tê hesabandin. Ji ber ku ew dibe sebeb, helwesteka êrişkar û rewşeka tevlihev derkeve holê. Hewl bidin, ku bi zarokên xwe re çareyek bibînin, da ku ewana bi xezeva xwe re bi rêva biçin. Da ku tişteka xirab nekin an jî kesek ne êşînin. Ger zarok fêr bibin, xezebê wek hîsek normal qebul bikin û bi awayekî erênî binin zimên, dibe ku bikaranîna şîdetê kêmîtir bibe.

### Di dema niqaşkirinê de, adilane bin!

Niqaşkirin û pirsgirêk, di hemû pêwendî û hevaltiyan de derdikeve holê. Lê divê hemû alî, di vê rewşê de adilane bin; ger usa nebe, yek ji wan wê pê bêşe. Divê hûn zarokên xwe bi hêz bikin, da ku ew jî di dema niqaşan de wî helwestê nîşan bidin (Wek mînak: divê rê bidin ku kesên dinê jî bipeyîvin) Û her weha, stratejîya bê şîdet biceribînin, da ku pirsgirêkan bi hev re çareser bikin.

### Şîdet tu car nayê erênîkirinê!

Tu caran parastina şîdetê nabe. Mirov nikare bi şîdetê pirsgirêkan safî bike, dijberê wî, ew li ser hesabê kesên din, pirsgirêkan wedişêre. Kesê ku şîdetê bikar tîne, ew bi xwe hember kesên mexdur dibe berpirsiyar.

Ew tê vê babetê ku, di perwerdekirina rojane de şîdetê bikar neyîn, da ku hûn jî bo zarokên xwe bibin mînak. Ger helwesta şîdetê di navbera zarokan de pêk were, pêwîst e hûn têkil bin û hewl bidin ku bi hev re çareseriyek bibînin.

### Şîdeta di navbera dê û bav de, zirar dide zarokan!

Mezinbûna zarokan di nav rewşeka bi şîdet de, tim zirar e. Ger di pêwendiyên we de îşareta şîdetê hebe, an jî pê bihesin, ku di derûdorên we de şîdeta nav malbatê pêktê, di heman demê de alîkarî werbigirin û şêwirmendan bişêwirin. Her

wêha girîng e, ku ji zarokan ra jî – li gor demsalên wan – di derheqa şîdeta nav malbatê de agahdarî bê dayîn û ew bizanibin ku li kî derê wê alîkarîyê werbigirin.

### Di şîdeta navbera demsal kamilan de, zarok tu car sucdar nîn in!

Ger însanek demsal kamil ji zarokek aciz bibe, ew nabe sedem, ku ew hember hevjiyana xwe an jî hember zarokan şîdetê pêk bîne. Ew peyama jî bo zarokan pir girîng e. Ji ber ku ewana xwe wek gunehkar dibînin û wek berpirsiyariya şîdetê dihesibînin. Divê zarok jî vê hissîyeta suçdariyê dûr bikevin.

### Divê tiştên xirab, bête aşkera kirin!

Şîdeta di nav malbatê de, hîn jî, wekî tişteki nav malbatî tê hesabandin û "aşkerakirina" wî, weke xayîntî tê dîtin. Di bin vê bargiraniyê de zarok, du caran dinalin. Ji bo zarokan pir girîng e, ku fêrbibin, sîrrên ku ji wan re dibin bargirani, dikarin aşkere bikin.

### Mafên zarokan bi alîkarî û pişgiriyê heye!

Pêhesiyana şîdeta li nav malbatê, jî bo zarokan dibe sedemek bargiraniya mêjîyê û divê ew, ji bo zarokan wek xeteriyek mezin bê hesabandin. Zarokên ku bi wan tiştan rû bi rû dibin, mafên wan heye ku alîkarî û pişgiri bixwazin. Da ku şîdet bi dawî bê.

► *"Di roja duwemîn ya projeyê de, helwesta sinifê bi awayekî erênî pêşve çû. Zarok, bi herdu alîyan ve jî ûsîla niqaşê bi bîranîn."* (Mamosta birêvebir ya proja "Şîdet, karta sor dibîne!")

## Lêborîna şidetê nabe!

Kesên şidetkar, pîrî caran, sedema bikaranîna şidetê wek “bê hemdên xwe” tinin zimên, qaşogiravî lêborîn dixwazin an jî kesên qurban, wek succdar nişan didin. Qaşogiravî qurban bûye sebeb, ku ew şidetê bikar anîye. Berpîrsiyara bikar anîna şidetê û encamên wî, tim ew kes e, ku şidetê bikar tîne.

## Alîkarî ji bo jinên, ku li nav şidetê ne

Jinên ku di nav şidetê de dijîn, bo wan pir dijwar e, ku alîkarî werbigrin. Ew naxwazin, ku malbat ji hev belav bibe an jî li cem wan metirsîyek çêdibe ku wê zarokan winda bikin. Pir jin hen in, ku di nav salan de, fêrî vê rewşê bûne û hêviya wan ji jiyaneke bê şidet winda bûye. Hîn jin jî hen in, ku ji aliyê maddî de bi mêrên xwe ve girêdayî ne û nizanin, ku wê bi çi awayî bi tenê rêya xwe ser-rast bikin. Bi gotinek din, pê nizanin, ku kîjan dezgehên alîkarîyê hen in.

► *“Ez tim di wê baweriyê de bûm, ku divê pêwendiyên Juri bi bavê xwe re neyê qutkirinê. Ji bo min tişt nuha ronî bûn, ku rewşa malê, çiqas ewî êşandîye. Ger min ew bizaniba..... Min dikarî di zûtirîn dem de alîkarî werbigirtana.” (Ew gotina dêyek e, ku di nav malbatê de şidetê ditiye)*

## Parastina kesek ji malbatê, ku bi şidetê ra rû bi rû bûye, di heman demê de parastina zarokan e jî

Baştirîn parastina zarokan, wergirtina alîkarîyê ye û her weha rehetbûna kesê ji malbatê ye, ku bi şidetê ra rû bi rû bûye. Ger hûn zarokek nas bikin, ku di nav şideta malbatê de dijî an jî ji jinekî bib-hîsin, ku mêr/hevjîyanê wê lêdixe, divê bişewirin, ku bi çi awayî di wî minakî de baştirîn alîkarî bikin.

Ger rewş dest dide, bi kesê ku bi şidetê ra rû bi rû bûye, bipeyivîn. Agahdarîyên ku we bidest xistîye, bidin dezgehên şewirdarîyê û alîkarîyê. Dibe ku ew kes, yekcar vê alîkarîyê megire. Ew dikare demeke paşê, ji bo xwe û ji bo zarokên xwe pişgiriyê werbigre. Mirov car caran nikare benda vê demê raweste, wî demê divê kesek ji der ve, têkil bibe. Parastina zarokan, divê tim di qada herî jorîn de çih bigre.

Xeta telefonê (Hotline) ya BIG, cihê şewirdarîyê ji bo jinan, xeta telefonê (Hotline) ya parastina zarokan, Dezgeha Zarokan, her weha dezgehên şewirdarîyê ji bo zilamên şidetkar jî, alîkarîya jin, zarok û zilaman dikin, da ku ji bo pêşerojek bê şidet biçin. Hûn dikarin bi rêya telêfonê, bê ku navê xwe aşkera bikin, ji wan dezgehan gişkan alîkarî werbigrin.

## Cîhên şewirdarîyê û Alîkarîyê ji bo şideta di nav malbatê de

### BIG Hotline

Şideta li nav malbatê  
Alîkarî ji bo jin û zarokan

### Hotline ji bo Parêziya Zarokan

Ji bo kesên ku metirsîya zarokan lê heye

### Şewirdari ji bo zilaman, hember şidetê

Kursa Şideta Sosyalî û şewirdariya kesekî ji bo zilamên şidetê bikar tîne.

### Di her saetê de

Ger pêwîst be, bi pir zimanan  
Tel.: 030/6 11 03 00

### Di her saetê de

Tel.: 030/61 00 66

### Mo.–Fr. 8.00–20.00 Uhr

Tel.: 030/7 85 98 25

## Materyal û tiştên çapkirî, di babeta şîdeta nav malê de:

BIG e.V. (Hg.): Malper ji bo zarokan: [www.gewalt-ist-nie-ok.de](http://www.gewalt-ist-nie-ok.de)

BIG e.V. (Hg.): [Ihr Recht bei häuslicher Gewalt – Polizeiliche, strafrechtliche und zivilrechtliche Möglichkeiten des Schutzes, Berlin, 2012] Mafên we, hember li şîdeta nav malbatê – Tedbîrên polîsî, derfetên parastinê yên jî aliyê huqûqa şarwerî û ya cezayê giran, Berlin 2012 (mirov dikare bi pir zimanan peyda bike: Serbî, Xirvatî, Erebi, Spanî, Rusî, Polonî, Tirkî, Îtalî, Vietnamî, Fransîzî, Înglîzî, Almanî, Portekîzî, Taylandî, Kurdî, Farsî) belaş an jî bi tenê heqê postê, an jî ji înternetê bînin xarê [www.big-koordinierung.de](http://www.big-koordinierung.de)

Weşanger Wezareta Malbat, Pîr û Kal û Cîwanan: [Mehr Mut zum Reden – Von misshandelten Frauen und ihren Kindern, Berlin, 2013] Ji bo axaftinê hîn pirtir curet – jin û zarokên ku teda dibînin, Berlin, 2013 (Bi Almanî û Tirkî). Dikarin bi belaş ji Broschürenstelle bi dest bixînin. Tel. 0182/722 721 oder [www.bmfsfj.de](http://www.bmfsfj.de)

Cream e.V. (Hg.): Malper bi agahdarî ji bo kesên rû bi rû bûne, [www.gewaltschutzinfo.de](http://www.gewaltschutzinfo.de)

Kavemann, Barbara/Kreyssig, Ulrike (Hg.): [Handbuch Kinder und häusliche Gewalt, Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2013] Pirtûka destan, zarok û şîdeta nav malê, Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2013

Strasser, Philomena: [Kinder legen Zeugnis ab – Gewalt gegen Frauen als Trauma für Kinder, Studienverlag, Innsbruck/Wien/München, 2001] Zarok dev ji qarneyên xwe berdidin – Şîdet hember jinan wek travma ji bo zarokan, Studienverlag, Innsbruck/Wien/München, 2001

**Weşanger:**

**BIG e.V.**

Dijî şîdeta li nav malbatê  
alîkarî ji bo jin û zarokan

**BIG** HOTLINE

**BIG** KOORDINIERUNG

**BIG** PRÄVENTION

BIG e.V.  
Durlacherstr. 11a  
10715 Berlin  
Telefon: 030/841 83 730  
Telefax: 030/841 83 731

Çapkirina Name ji bo Malbatan, bi alîkarîya  
Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und  
Wissenschaft pêk hatiye.

Pêkanîn: [www.avitamin.de](http://www.avitamin.de)  
Çap: onlineprinters GmbH

Weşandin an jî jê wergirtin ya ji Name ji bo  
Malbatan, tenê bi îcaza BIG e.V. ve pêk tê.

Berlin, 2015, çapa yekemîn.